

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Blanky Kapitánové a soudkyně JUDr. Ivety Veselé a Mgr. Zdeňky Winklerové ve věci

žalobce: **H. T. T.**, narozený dne xxx
bytem xxx xxx, xxx xxx xxx
zastoupený advokátem Mgr. Miroslavem Němcem
sídlem Borská 588/13, 301 00 Plzeň

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 424/16, 128 10 Praha 2 - Nové Město
jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 120 00 Praha 2

o 1 205 518 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalobce a žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 25. června 2021, č. j. 47 C 50/2020-131,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se** v zamítavém výroku o věci samé (II) co do částky 458 000 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení z této částky od 19. 6. 2020 do zaplacení **potvrzuje**, co do částky 26 775 Kč s příslušenstvím **se mění** tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci 26 775 Kč s úrokem z prodlení ve výši 10 % ročně z této částky od 19. 6. 2020 do zaplacení, vše do 15dnů od právní moci rozsudku.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů ve výši 59 185,20 Kč do 15dnů od právní moci rozsudku k rukám Mgr. Miroslava Němce, advokáta.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně žalované uložil povinnost zaplatit žalobci 15 225 Kč se zákonným úrokem z prodlení z této částky od 19. 6. 2020 do zaplacení (I), žalobu o zaplacení 484 775 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení z této částky od 19. 6. 2020 do zaplacení zamítl (II) a žalované uložil povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 50 651 Kč (III).
2. Takto rozhodl na podkladě žaloby, kterou se žalobce domáhal náhrady škody a nemajetkové újmy, vzniklé v souvislosti s trestním stíháním, neboť byl usnesením ze dne 26. 4. 2017 obviněn Policií České republiky ze spáchání trestného činu nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů, přičemž byl ohrožen trestní sazbou v rozmezí 8 - 12 let. V době od 25. 4. 2017 do 16. 2. 2018 byl omezen na svobodě pobytem ve vazbě. Posléze na něj byla podána obžaloba u Krajského soudu v Českých Budějovicích, věc byla vedena pod sp. zn. 16 T 5/2018, přičemž až rozsudkem ze dne 18. 2. 2019 byl obžaloby zproštěn s tím, že nebylo prokázáno, že by skutek popsany v obžalobě spáchal. Rozhodnutí nabylo právní moci dne 26. 11. 2019. Doplnil dále, že v době od 31. 7. 2018 do 18. 2. 2019 byl omezen na osobní svobodě pohybu, a to soudem uloženým zákazem vycestování. Uplatnil proto jednak náhradu škody, představující náklady na obhajobu ve výši 258 518 Kč, nárok na náhradu nemajetkové újmy ve výši 447 000 Kč, způsobené rozhodnutím o vazbě a nárok na náhradu nemajetkové újmy z titulu nezákonného trestního stíhání ve výši 500 000 Kč. Trestní stíhání trvalo 2 roky a 7 měsíců, důvodně se obával uložení nepodmíněného trestu, neboť v průběhu trestního stíhání byl jednou nepravomocně odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání osmi roků s tím, že po vyhlášení tohoto nepravomocného odsuzujícího rozsudku mu byl uložen zákaz vycestování do zahraničí, omezen na osobní svobodě pohybu byl po dobu 203 dnů. Protože pochází z Vietnamu, nemohl tam navštívit své rodiče, přičemž jeho otec byl v tu dobu osobou těžce zdravotně omezenou, závislou na péči dalších osob. V důsledku trestního stíhání ztratil své dvě nezletilé děti ve věku xxx a xxx let, které tragicky zahynuly dne 17. 6. 2017 při dopravní nehodě, tj. v době, kdy byl ve výkonu vazby, následně se mu rozpadlo manželství. Doplnil též, že jeho případ byl medializován.
3. Žalovaná v rámci procesního stanoviska nezpochybnila, že žalobce u ní uplatnil svůj nárok, přičemž pokud jde o náhradu škody, představující obhájené, tomuto nároku vyhověla částečně ohledně částky 241 154 Kč, ohledně nároku žalobce na nemajetkovou újmu, způsobenou rozhodnutím o vazbě tomuto nároku vyhověla v plné výši, tedy co do částky 447 000 Kč. Jedná-li se pak o nárok žalobce na nemajetkovou újmu z titulu trestního stíhání, tento neshledala důvodným a navrhla jej zamítnout. Nesouhlasila s tím, že k rozvodu manželství žalobce a jeho manželky došlo v důsledku trestního stíhání, které bylo nezákonné, neboť důvod rozvodu byl spatřován v rozdílné mentalitě manželů a odlišných názorech na život. Mezi rozvodem žalobce a trestním stíháním žalobce tak není dána žádná příčinná souvislost. Jedná-li se pak o tragické úmrtí žalobcových nezletilých dětí, skutečnost, že žalobce se nemohl účastnit pohřbu svých dětí, byla způsobena výkonem vazby, nikoliv trestním stíháním. K tragickému úmrtí žalobcových dětí pak došlo trestným činem třetí osoby. Jde-li pak o zákaz vycestování, uvedla, že žalobce se v roce 2017 z Vietnamu vrátil zpět do České republiky, kde byl posléze zadržen, je tak zjevné, že minimálně nějakou dobu o otce ve Vietnamu neplánoval pečovat, jeho tvrzení proto nemohou svědčit o vzniku nemajetkové újmy z tohoto titulu v souvislosti s nezákonným trestním stíháním.
4. Protože žalobce vzal žalobu stran požadavku na zaplacení částky 705 518 Kč zpět, a to ohledně náhrady škody, představující obhájené, jakož i náhrady nemajetkové újmy, způsobené rozhodnutím o vazbě, v tomto ohledu soud prvního stupně řízení usnesením ze dne 29. 12. 2021 zastavil, předmětem řízení tak zůstal pouze nárok žalobce na náhradu nemajetkové újmy ve výši 500 000 Kč s příslušenstvím.

5. Po provedeném řízení a dokazování soud prvního stupně na věc aplikoval zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci nebo nesprávným úředním postupem (dále jen „zákon o odpovědnosti státu za škodu“), a to zejména § 1, § 5 písm. a), § 7 odst. 1, § 8 odst. 1 a § 31a odst. 1 a 2 tohoto zákona. Dovodil, že nárok žalobce jako náhrada nemajetkové újmy za vydání nezákonného rozhodnutí je důvodný, neboť žalobce splnil podmínku předchozího uplatnění nároku u žalované ve smyslu § 15 odst. 2 zákona o odpovědnosti státu za škodu. Shledal dále, že všechny podmínky objektivní odpovědnosti státu za škodu, respektive nemajetkovou újmu z nezákonného rozhodnutí, jsou splněny, neboť je tu dáno nezákonné rozhodnutí, vznik škody či nemajetkové újmy a příčinná souvislost mezi vydáním nezákonného rozhodnutí a vznikem újmy. Nezákonným rozhodnutím ve smyslu § 8 odst. 1 zákona o odpovědnosti státu za škodu pak shledal usnesení o zahájení trestního stíhání dle § 160 odst. 1 trestního zákona, když trestní stíhání neskončilo pravomocným odsouzením a trestním stíháním byla žalobci způsobena nemajetková újma. Při zvažování výše odškodnění vyšel především z povahy trestní věci, délky trestního stíhání a z dopadu trestního stíhání do osobnostní sféry poškozeného žalobce. Zohlednil, že trestní stíhání žalobce bylo vedeno po dobu dvou let a sedmi měsíců a bylo medializováno. Trestní stíhání se týkalo trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy dle § 283 odst. 1, 3 písm. b), c) trestního zákoníku, za které žalobci hrozil trest odnětí svobody v rozsahu 8 - 12 let, trestní stíhání skončilo zproštěním obžaloby. Zohlednil též to, že žalobce byl nejprve rozsudkem ze dne 31. 7. 2018 uznán vinným ze spáchání skutků popsanych v podané obžalobě a byl nepravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání osmi roků se zařazením do věznice s ostrahou, byla tu tedy dána jeho důvodná obava z nepodmíněného odsouzení k trestu odnětí svobody. Připomněl též, že pokud jde o povahu trestného činu, pro který byl žalobce trestně stíhán, tato zpravidla nepůsobí větší společenské odsouzení oproti trestnímu stíhání, například pro trestný čin proti životu a zdraví, nebo proti rodině a dětem, se kterými převážně bývá spojena i mnohem výraznější dehonestace poškozených. Jedná-li se pak o dopady trestního stíhání do žalobcovy osobnostní sféry, soud prvního stupně uzavřel, že žalobci rozhodně vznikla určitá újma objektivizované povahy, představovaná zásahem do osobnostních práv, tj. zejména do práva na ochranu soukromého a rodinného života a práva na svobodu pohybu. Po dobu 203 dnů, poté, kdy již nebyl vazebně stíhán, byl omezen na svobodě pohybu, neboť mu byl uložen zákaz vycestování. S ohledem na to, že žalobce je cizí státní příslušnosti, a to Vietnamec, zkonstatoval, že žalobcovi rodiče žijí ve Vietnamu a že je tak zjevné, že žalobce po danou dobu nemohl do Vietnamu za rodiči, zejména vážně nemocným otcem, vycestovat. Tento zákaz proto nemajetkovou újmu žalobce rozhodně umocnil. Jedná-li se pak o zásahy do rodinného života, soud prvního stupně nedospěl k závěru, že v souvislosti s trestním stíháním se žalobci rozpadl rodinný život a došlo u něj k rozvodu manželství. Z provedeného dokazování totiž vyplynulo, že příčinou rozvratu manželství žalobce a jeho manželky byly odlišné názory na život a rozpory v mentalitě, a nikoliv trestní stíhání žalobce. Současně pak uvedl, že ztráta obou žalobcových nezletilých synů (úmrtí při dopravní nehodě) je bez jakýchkoliv pochyb velmi tragická, jež nepochybně žalobce silně zasáhla, avšak tuto tragickou skutečnost nelze klást do příčinné souvislosti s trestním stíháním žalobce. K úmrtí jeho synů totiž došlo při dopravní nehodě v souvislosti s trestným činem třetí osoby. Jedná-li se pak o to, že v době pobytu ve vazbě se žalobce nemohl účastnit pohřbů tragicky zesnulých synů a oficiálního rozloučení s nimi, soud prvního stupně uzavřel, že tato skutečnost byla žalobci zohledněna v rámci odškodnění při rozhodování o jeho nemajetkové újmě v souvislosti s nezákonným rozhodnutím o vazbě. Pokud pak se jedná o medializaci trestní věci žalobce, soud prvního stupně uzavřel, že k této došlo jedním článkem, kde byl jednoznačně popsán skutek kladený žalobci za vinu, stejně tak bylo uvedeno jeho plné jméno, avšak v článku byla rozvinuta i obhajoba žalobce a skutečnost, že tento spáchání skutků, kladených mu za vinu v obžalobě, popírá. Soud prvního stupně tak na podkladě uvedeného uzavřel, že samotné konstatování nezákonnosti trestního stíhání pro případ žalobce rozhodně není dostačující satisfakcí a je namístě přiznat mu zadostiučinění v peněžní formě. V tomto smyslu odkázal na ustálenou judikaturu Nejvyššího soudu. Zkonstatoval rovněž, že

peněžitá satisfakce je pouze zmírnění frustrace trestním stíháním, neboť úplné satisfakce, tedy úplného odčinění, respektive reparace negativních prožitků, které žalobci nezákonné trestní stíhání přineslo, není již z povahy věci možná. Následně uzavřel, že s ohledem na to, že byl prokázán zásah do práva žalobce na svobodu pohybu a s tím spojený zásah do soukromého života žalobce, lze analogicky aplikovat judikatorně zakotvené částky při poskytování odškodnění za vazbu, vycházel proto z této částky při její spodní hranici, tedy 500 Kč/1 den, a to s ohledem na to, že poškozený žalobce byl omezen zákazem vycestování, a dospěl k závěru, že následně adekvátní zadostiučinění představuje 15 % z dané částky (tj. 15 % z částky 500 Kč $\times$ 203 dnů), jež by bylo poskytnuto osobě vazebně stíhané. Dospěl totiž k závěru, že takto stanovená výše odškodnění, představující částku 15 225 Kč ob stojí i ve srovnání s ostatními obdobnými případy. Zohlednil tak obdobný příklad, vedený před Obvodním soudem pro Prahu 2 pod sp. zn. 12 C 64/2013, u Městského soudu v Praze pak pod sp. zn. 18 Co 82/2017, kdy poškozenému rovněž za nezákonné trestní stíhání hrozila výše trestní sazby v rozsahu 8 - 12 let, jeho trestní stíhání trvalo po dobu necelých dvou let, přičemž poškozený byl též obžaloby zproštěn. Uvedený poškozený však nebyl omezen na svobodě pohybu, jeho věc nebyla medializována, jako přiměřené zadostiučinění za nezákonné vedené trestní stíhání mu tak bylo přiznáno toliko konstatování vydání nezákonného rozhodnutí. Uvedl dále, že pokud jde o žalobcem předložené obdobné případy, že tyto považovat za srovnatelné nelze, neboť se zde jednalo o typově zcela jiná nezákonná trestní stíhání. Následně proto žalobě ohledně částky 15 225 Kč, včetně úroku z prodlení ve smyslu § 1970 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“), ve spojení s § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb., počínaje dnem 19. 6. 2020 do zaplacení vyhověl, ohledně zbývajících žalobcem požadovaného nároku, včetně příslušenství (484 775 Kč s příslušenstvím) žalobu jako nedůvodnou zamítl.

6. O nákladech řízení soud prvního stupně rozhodl dle § 142 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), kdy žalobce byl úspěšný pouze částečně, avšak rozhodnutí o výši plnění záviselo na úvaze soudu.
7. Proti rozsudku podal žalobce včasné a přípustné odvolání. Soudu prvního stupně vytkl, že jím přiznané odškodnění je zcela zjevně nepřiměřené zásahu do jeho života, který v důsledku nezákonného rozhodnutí o zahájení trestního stíhání utrpěl. Zdůraznil, že z Vietnamu se se svojí rodinou, tedy manželkou a dvěma nezletilými syny, vrátil do České republiky v roce 2017, krátce na to bylo zahájeno jeho nezákonné trestní stíhání pro zvlášť závažný zločin, byl zadržen a bylo rozhodnuto o jeho vzetí do vazby. Následně byla jeho manželka nucena pečovat o nezletilé děti sama, musela si najít na území České republiky zaměstnání, aby mohla uživit sebe i nezletilé děti, být nablízku žalobci a hradit náklady jeho obhajoby. V souvislosti s tím, především s ohledem na pracovní vytíženost manželky, pak byli nuceni oba žalobcovi nezletilí synové dne 17. 6. 2017 přecházet na přechodu pro chodce na frekventované křižovatce v Plzni bez doprovodu dospělé osoby a vzhledem k jejich nízkému věku je projíždějící vozidlo přehlédlo, oba srazilo a tito utrpěli zranění, kterým na místě podlehli. Kdyby v tu dobu žalobce nebyl trestně stíhán a nebyl ve výkonu vazby, mohl oba nezletilé syny doprovázet, případně je mohla doprovázet jeho manželka jako jejich matka, avšak protože žalobce byl v tu dobu ve výkonu vazby v důsledku nezákonného trestního stíhání, manželka se prakticky stala samoživitelkou, byla nadměrně vytížena a nemohla nezletilým synům věnovat patřičnou péči. V důsledku výkonu vazby se pak žalobce nemohl účastnit ani pohřbu svých nezletilých dětí, nemohl se s nimi rozloučit a nemohl být oporou své manželce v takto těžkých chvílích. Tato obrovská újma měla dopad do rodinného života žalobce a nebyla způsobena jen rozhodnutím o vazbě žalobce, ale především nezákonným rozhodnutím o zahájení trestního stíhání žalobce, které právě bylo základem pro rozhodnutí o vazbě. Uvedená újma rozhodně nebyla v souvislosti s nezákonným trestním stíháním žalobce dostatečně odškodněna v rámci odškodnění za vazbu, byť toto bylo přiznáno žalobci ze strany žalované v maximální možné denní sazbě, tj. ve výši 1 500 Kč za 1 den vazby. Poukázal v tomto smyslu na nálezy Ústavního soudu, sp. zn. I. ÚS 4293/18, v němž Ústavní soud konstatoval, že zákon o odpovědnosti státu za

škodu zavazuje stát absolutně, objektivně, neboť je nezbytné, aby pochybením vzniklé škody (újmy) nahradil v maximální možné míře. Protože v dané věci je dán obrovský zásah do rodinného života žalobce, je namístě, aby dané trestní nezákonné stíhání a veškeré útrapy, které žalobci vznikly v době, kdy ztratil svoje obě nezletilé děti, byl odškodněn. Připomněl dále, že jeho útrapy způsobené trestním stíháním a dopad do jeho rodinného života pak nebyl nikterak umenšen ani po propuštění z vazby, neboť v souvislosti s odsuzujícím rozsudkem, kdy mu byl uložen trest odnětí svobody ve výměře 8 roků ve věznici s ostrahou, mu byl též uložen zákaz vycestování. Byl tak nucen setrvávat v České republice, ačkoliv se v souvislosti se ztrátou obou nezletilých synů jeho manželství rozpadlo a ačkoliv jeho další jediní žijící rodinní příslušníci – rodiče, zejména nemocný otec, žili v té době ve Vietnamu. Žalobce je nemohl navštívit, ani jím být oporou, ani oni nemohli být oporou jemu v těžké životní situaci, způsobené ztrátou obou nezletilých dětí a musel místo toho setrvávat v České republice, kde neměl žádné blízké osoby. Z tohoto důvodu soudem prvního stupně přiznané odškodnění považuje za pouze symbolické, které v žádném případě nezohlednilo obrovský dopad nezákonného trestního stíhání do života žalobce. Navrhl, aby jeho žalobě bylo vyhověno i ohledně částky 484 775 Kč spolu s požadovaným úrokem z prodlení.

8. Žalovaná rozsudek, a to výrok o nákladech řízení (III) rovněž napadla včas podaným a přípustným odvoláním. Soudu prvního stupně vytkla nesprávné právní posouzení věci. Soud prvního stupně totiž v rámci rozhodnutí o nákladech řízení dospěl k nesprávnému procentuálnímu výpočtu nákladů řízení žalobce, když tento nesprávně navýšil o částku 131,50 Kč. I posléze se dopustil v rámci výpočtu nákladů právního zastoupení žalobce početních chyb, když součet nákladů právního zastoupení po částečném zpětvzetí žaloby ze strany žalobce uvedl ve výši 12 319 Kč, namísto správné výše 10 444,70 Kč. Výsledná částka nákladů řízení by tak měla činit 48 645,20 Kč, nikoliv 50 651 Kč. Navrhla proto, aby odvolací soud napadený nákladový výrok změnil tak, že určí správnou výši nákladů řízení žalobce před soudem prvního stupně a rozhodne i o nákladech řízení odvolacího.
9. Žalobce se k odvolání žalované nevyjádřil, žalovaná se pak nevyjádřila k odvolání žalobce.
10. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, podle § 212 a § 212a o. s. ř. a dospěl k závěru, že odvolání **jsou** opodstatněná.
11. Soud prvního stupně si pro své rozhodnutí postupem podle § 120 o. s. ř. opatřil dostatek důkazů, z nichž vyvodil správné skutkové závěry, jež mohou být podkladem i pro rozhodnutí odvolacího soudu a na něž lze pro stručnost odkázat. Správně pak na věc aplikoval zákon o odpovědnosti státu za škodu a uzavřel, že je tu ve věci žalobce dán odpovědnostní titul – nezákonné rozhodnutí, jež je nutno dovodit z výsledku trestního stíhání žalobce, které neskončilo pravomocným odsouzením, neboť toto je specifickým případem nároku na náhradu škody nezákonným rozhodnutím. Rozhodnutí o zproštění obžaloby je přitom rozhodnutím, které byť, nikoliv výslovně, ruší účinky zahájeného trestního stíhání, činí rozhodnutí, jímž bylo trestní stíhání zahájeno ve smyslu zákona o odpovědnosti státu za škodu nezákonným a zakládá proto nárok na náhradu škody – odškodnění nemajetkové újmy v právním režimu daného zákona. S usnesením o zahájení trestního stíhání je proto třeba s ohledem na způsob skončení trestního stíhání žalobce nakládat v režimu zákona o odpovědnosti státu za škodu jako s nezákonným rozhodnutím. Správně tak soud prvního stupně dovodil všechny podmínky pro odpovědnost státu za nemajetkovou újmu, tedy nezákonné rozhodnutí, vznik újmy a příčinnou souvislost mezi vydáním nezákonného rozhodnutí a vznikem újmy. Rovněž tak zcela správně se poté v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu (srovnej rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 2813/2011) zabýval z hlediska vzniku a intenzity nemajetkové újmy způsobené žalobci nezákonným trestním stíháním povahou trestní věci, délkou trestního stíhání a především dopady trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby, tj. žalobce. Zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou trestním stíháním, které

neskončilo pravomocným odsuzujúcim rozsudkom, se poskytuje podle § 31a odst. 2 zákona o odpovědnosti státu za škodu, jenž je, jak též správně soud prvního stupně konstatoval, normou s relativně neurčitou hypotézou, jež není stanovena přímým právním předpisem, a jenž tak přenechává soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností. Zadostiučinění musí být dle daného zákona přiměřené, samotné určení formy a případnou jeho výši však ponechává na volném uvážení soudu. Soud je při úvaze o přiměřenosti výše finančního odškodnění povinen vycházet z úplně zjištěného skutkového stavu a opírat se o zcela konkrétní a přezkoumatelná hlediska, kterými jsou především závažnost nemajetkové újmy a ověřené okolnosti, za kterých k neoprávněnému zásahu do osobnosti fyzické osoby došlo (srovnej usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 2290/2007). Forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva namísto pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 2813/2011). Správně tak soud prvního stupně v dané věci uzavřel, že samotné konstatování nezákonnosti trestního stíhání s přihlédnutím k okolnostem trestního stíhání žalobce se nejeví jako dostačující satisfakce. Otázka výše zadostiučinění v penězích se pak odvíjí od okolností každého konkrétního případu, a proto ji nelze vyřešit souhrnně pro všechna trestní řízení, která byla posléze zastavena. Byť je tedy paušalizace výše přiměřeného zadostiučinění vyloučena, neznamená to, že nelze stanovit obecná kritéria, k nimž soudy přihlížejí. Existují totiž určité následky nezákonného trestního stíhání, které se v takových případech zpravidla vždy vyskytují. Je pak na soudu, aby zvážil, jak intenzivně či v jakém rozsahu byla tato kritéria v konkrétním případě naplněna a vzal do úvahy též okolnosti, za nichž k újmě došlo. Dospěl-li tak soud prvního stupně k závěru, že dostačující pro žalobce je peněžité plnění ve výši 15 225 Kč, odvíjející se od spodní hranice částek poskytovaných při odškodnění újmy za vazbu, tedy částka 500 Kč za 1 den, a posléze 15 % z této částky (203 dnů × 500 Kč), odvolací soud však vychází z toho, že s tímto závěrem souhlasit nelze. Jedná-li se o jednotlivá kritéria, jimiž je povaha trestní věci, délka trestního řízení a následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozené osoby (žalobce), soud prvního stupně správně uzavřel, že pod tímto kritériem, tedy povahou trestní věci, je třeba mít na mysli závažnost trestného činu kladeného osobě poškozené za vinu, neboť ta zpravidla přímo úměrně zvyšuje intenzitu, s jakou osoba poškozená konkrétní trestní řízení proti ní vedené negativně vnímá. Ta souvisí s hrozbou trestního postihu (druhem a výší trestu) a případného společenského odsouzení, jež se zrcadlí v charakteru veřejného zájmu chráněného trestními předpisy v konkrétním případě. V dané věci je zjevné, že žalobce byl stíhán pro trestný čin, u něhož je v trestním zákoníku stanovena sazba 8 - 12 let, jedná se tedy o velmi závažný čin, byť paradoxně je nutno vzít v potaz to, že osoba obviněná z nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy není ve společnosti vystavena takovému veřejnému odsudku, jako například domnělý vrah, lupič či násilník. Jedná-li se pak o délku trestního řízení, toto kritérium zohledňuje zejména to, po jak dlouhou dobu zásah do osobnostních složek jednotlivce v důsledku proti němu vedenému trestnímu řízení trval. Zásadně také platí, že, nevěděl-li žalobce o řízení proti němu vedenému, nemohla mu za dobu od jeho zahájení do doby, kdy se o existenci řízení dozvěděl, vzniknout nemajetková újma. Z tohoto pohledu tak lze uvažovat ve věci žalobce o délce řízení 2 roky a 7 měsíců, po níž byl žalobce v nejistotě, jak jeho trestní řízení dopadne, když je třeba zohlednit, že nepravomocně byl odsouzen za spáchání skutků popsaných v podané obžalobě k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 8 roků se zařazením do věznice s ostrahou, a tedy jeho obava z odsouzení k nepodmíněnému trestu odnětí svobody byla plně důvodná. Jedná-li se pak o následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozené osoby, je zjevné, že toto kritérium umožňuje zohlednění individuálních následků trestního stíhání v osobnostní sféře poškozené osoby, jež mohou být umocněny či zmírněny v důsledku objektivní skutečnosti daného případu, jinými slovy, negativními dopady zahájeného trestního stíhání do osobnosti člověka – morální poškození osobnosti (integrity) poškozeného v době trestního stíhání a narušení jeho soukromého, rodinného, popřípadě i jiného

života (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 2773/2011). Které konkrétní složky osobnosti mohou být zahájením a vedením trestního stíhání v konkrétním případě narušeny, nelze předem taxativně stanovit. Okolnosti posuzované v rámci tohoto kritéria musejí být žalobcem tvrzeny a prokazovány, není-li zjevné, že by stejnou újmu utrpěla jakákoliv osoba, která by byla danou skutečností postížena, a šlo by tedy o notorietu, kterou dokazovat netřeba (srovnej rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 2555/2010). V posuzované věci je pak třeba přihlídnout též k tomu, že poté, kdy žalobce byl v rámci trestního stíhání propuštěn z vazby, byl mu trestním soudem uložen zákaz pohybu, žalobce tak byl na osobní svobodě pohybu omezen po dobu 203 dnů, a to v době od 31. 7. 2018 do 18. 2. 2019. Nutno též zdůraznit, že při uplatňování nároku na přiměřené zadostiučinění za trestní stíhání, které skončilo zastavením nebo zproštěním obžaloby, a za omezení osobní svobody, ke kterému v rámci daného trestního stíhání došlo (typicky vazbou), je třeba následky (jednotlivé újmy) rozlišovat. Je-li uplatňován jen nárok na náhradu nemajetkové újmy způsobené omezením osobní svobody (vazby), může v sobě obsahovat i požadavek na odškodnění následků v celkové integritě poškozeného (viz R 52/2012). I zde je však třeba pečlivě odlišit jednotlivé újmy a jejich příčiny, aby nedocházelo k duplicitnímu odškodňování téhož. Uzavřel-li tak soud prvního stupně, že skutečnost, že žalobce v době pobytu ve vazbě přišel o dvě nezletilé děti v důsledku trestného činu třetí osoby a poté se nemohl účastnit pohřbu a oficiálního rozloučení s takto tragicky zesnulými nezletilými syny, odvolací soud se ztotožňuje s tím, že tato tragická okolnost byla zohledněna při odškodnění žalobce při rozhodování o nemajetkové újmě z nezákonného rozhodnutí o vazbě. Odvolací soud rovněž vychází z toho, že rozpad manželství žalobce nebyl v příčinné souvislosti s nezákonným trestním stíháním, neboť z provedeného dokazování vyplynulo, že příčinou rozvodu manželství žalobce a jeho manželky byl rozdíl v mentalitě a odlišné názory na život.

12. Odvolací soud pak rovněž připomíná, že judikatura i odborná literatura apeluje na to, aby výše soudem přiznaného zadostiučinění odpovídala výši přiznaného zadostiučinění v případech, které se v podstatných znacích (poměřovaných zejména s ohledem na uvedená kritéria) shodují. Jinak řečeno, výše přiznaného zadostiučinění by se neměla bez zjevných a podstatných skutkových odlišností konkrétního případu podstatně odlišovat od zadostiučinění přiznaného v případě skutkově obdobném. Významnější odchylka je v tomto směru možná jen tehdy, bude-li též soudem řádně a přesvědčivě zdůvodněna (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 3867/2011). Jedná-li se tak o soudem prvního stupně provedené srovnání s obdobnými případy, odvolací soud má zato, že konstatování soudu prvního stupně, že žalobcem předložené obdobné případy nejsou odpovídající, je správné. Jestliže však soud prvního stupně pro srovnání s ostatními obdobnými případy použil věc vedenou před Obvodním soudem pro Prahu 2 pod sp. zn. 12 C 64/2013, u Městského soudu v Praze vedenou následně pod sp. zn. 18 Co 82/2017, ani ohledně tohoto případu odvolací soud nemá za to, že by to byl případ pro srovnání vhodný. Odvolací soud tak naopak poukazuje na řízení vedené před Obvodním soudem pro Prahu 2 pod sp. zn. 29 C 278/2016, následně před Městským soudem v Praze pod sp. zn. 25 Co 387/2018. Zde proti poškozenému bylo vedeno nezákonné trestní stíhání, kdy žalobce byl obviněn z trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy, jeho trestní stíhání trvalo 2 roky a 9 měsíců, přičemž mu hrozil trest odnětí svobody v trvání 8 - 12 let. Trestní stíhání skončilo zproštěním obžaloby, věc žalobce nebyla medializována, trestní stíhání s ohledem na to, že byl cizí státní příslušník (Vietnamec) však pro něj bylo zatěžující, neboť bylo vedeno v jiné zemi, kde dobře nerozuměl jazyku. Následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozeného byly zejména v oblasti rodinné. Příklad žalobce medializován nebyl. Žalobci bylo přiznáno odškodnění za nezákonné trestní stíhání celkem ve výši 41 250 Kč, z čehož částku 33 000 Kč žalovaná (Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti) dobrovolně vyplatila. Jako další srovnatelný případ lze vyjít z věci vedené před Obvodním soudem pro Prahu 2 pod sp. zn. 28 C 93/2019, následně před Městským soudem v Praze pod sp. zn. 25 Co 191/2021, kde proti poškozenému bylo vedeno nezákonné trestní stíhání pro trestný čin nedovolené ozbrojování,

trestní stíhání trvalo 4 roky a 3 měsíce, poškozenému hrozil trest odnětí svobody v rozmezí 5 - 12 let, poškozený, ač cizí státní příslušník (Vietnamec) byl omezen po dobu více jak 4 roky zákazem vycestování, jeho trestní stíhání skončilo zproštěním obžaloby, věc nebyla medializována, došlo u něj k narušení osobnostní sféry v oblasti svobody pohybu a v oblasti rodinné. Poškozenému bylo přiznáno peněžité zadostiučinění ve výši 85 001 Kč.

13. S ohledem na vše shora uvedené odvolací soud uzavřel, že soud prvního stupně při svém rozhodnutí shora citovanou judikaturu Nejvyššího soudu i zásady v ní uvedené, však ne zcela respektoval, když zejména nutno zdůraznit, že výši odškodnění nemajetkové újmy způsobené trestním stíháním, které skončilo zastavením nebo zproštěním obžaloby, nelze odvozovat od určité (výchozí) částky za měsíc či rok trestního stíhání. Jediným jednotícím prvkem je zde totiž požadavek, aby, jak shora uvedeno, soudem přiznané zadostiučinění odpovídalo výši přiznaného zadostiučinění v případech, které se v podstatných znacích shodují. Protože tedy bylo prokázáno, že trestní stíhání pro žalobce představovalo značnou psychickou zátěž, a to s ohledem na to, k jakým skutečnostem v rámci jeho rodiny v jeho průběhu došlo, lze tak odkázat i na nález Ústavního soudu ze dne 17. 6. 2008, sp. zn. II. US 590/08, v němž se Ústavní soud vyjádřil tak, že každé trestní stíhání ovlivňuje osobní život trestně stíhaného, na kterého je sice do okamžiku právní moci meritorního rozhodnutí třeba pohlížet jako na nevinného, avšak samotný fakt trestního stíhání je zátěží pro každého. Již samotné trestní stíhání výrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti, a to tím spíše, jedná-li se o obvinění liché, což je posléze pravomocně stvrzeno zprošťujícím rozsudkem soudu, podle něhož se skutek, z něhož byl jednotlivec obviněn a obžalován, nestal, popřípadě nebyl trestným činem. Na základě popsaného proto odvolací soud dospěl k závěru, že ve věci žalobce odpovídající všem hlediskům pro posouzení náhrady vzniklé nemajetkové újmy v souvislosti s nezákonným rozhodnutím je peněžité zadostiučinění, jak odpovídá i srovnatelným případům, ve výši 42 000 Kč.
14. S ohledem na výše uvedené odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně dílem (ohledně 458 000 Kč s příslušenstvím) jako věcně správný dle § 219 o. s. ř. potvrdil, dílem (ohledně 26 775 Kč s příslušenstvím) jej dle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. změnil a v tomto rozsahu žalobě vyhověl.
15. Protože došlo ke změně rozsudku soudu prvního stupně, odvolací soud dle § 224 odst. 2 ve spojení s § 142 odst. 3 o. s. ř. rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů, když odvolací námitky žalované stran výpočtu nákladů řízení žalobce považoval za důvodné. Náklady řízení žalobce před soudem prvního stupně tak představují zaplacený soudní poplatek ve výši 6 000 Kč a náklady právního zastoupení. Tarifní hodnota sporu v době zahájení řízení byla 358 518 Kč (2× 50 000 Kč za jinou nemajetkovou újmu způsobenou nezákonným rozhodnutím dle § 9 odst. 4 písm. a), § 7 bod 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., a 258 518 Kč na náhradě újmy), po částečném zpětvzetí žaloby žalobcem pak představovala tarifní hodnota částku 50 000 Kč. V této fázi řízení tedy náklady právního zastoupení žalobce představují 3 úkony právní služby advokáta po 9 740 Kč, 3 režijní paušály po 300 Kč a DPH ve výši 21 %, tedy celkem náhrada nákladů řízení žalobce představuje částku 42 445 Kč. Protože však v této fázi řízení vzal žalobce žalobu částečně zpět z důvodu chování na straně žalované, avšak i částečně z důvodu revize žaloby, je zjevné, že jeho poměr úspěchu a neúspěchu ve věci je 90 %, což představuje náhradu nákladů řízení v této fázi ve výši 38 200,50 Kč. V další fázi řízení pak, protože tarifní hodnota věci byla 50 000 Kč, je zjevné, že 1 úkon právní služby advokáta představuje částku 3 100 Kč. Právní zástupce žalobce učinil 1,5 úkonu právní služby advokáta, 2 režijní paušály, a dále mu též náleží s ohledem na účast při jednání 2× cestovné po 1 091 Kč a ztráta času celkem ve výši 1 200 Kč, to vše navýšené o 21% DPH ve výši 1 812,70 Kč, celkem v této fázi náklady řízení ve výši 10 444,70 Kč. Celkové náklady řízení žalobce před soudem prvního stupně ve výši 48 645,20 Kč.
16. Náklady odvolacího řízení pak u žalobce tvoří tarifní hodnota 50 000 Kč, tj. 1 úkon právní služby

advokáta po 3 100 Kč (srovnej usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 3378/2013), přičemž právní zástupce žalobce učinil 2 úkony právní služby advokáta (podané odvolání, účast u odvolacího jednání), náleží mu 2 režijní paušály po 300 Kč, cestovné vykonané osobním vozem značky Citroen CA Picasso, reg. zn. xxx, na trase Plzeň – Praha a zpět k odvolacímu soudu dne 7. 4. 2022, při průměrné spotřebě 6,1 l/100 km, průměrné ceně 1 l nafty 36,10 Kč, průměrné ceně za 1 km 2,20 Kč a náhradě za 1 km jízdy 4,70 Kč, tj. 1 311 Kč, ztrátě času za 6 započatých půlhodin po 100 Kč, tj. 600 Kč a 21 % DPH ve výši 1 829 Kč, tedy náklady žalobce v odvolacím řízení 10 540 Kč. Celkem náklady řízení žalobce před soudy obou stupňů ve výši 59 185,20 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je** přípustné dovolání za podmínek stanovených v § 237 o. s. ř. Dovolání se podává do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu České republiky v Brně prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 2. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud (§ 239 o. s. ř.).

Praha 7. dubna 2022

JUDr. Blanka Kapitánová v. r.

předsedkyně senátu